

Pieczna zastępcza, placówki wsparcia dziennego oraz zakłady stacjonarne pomocy społecznej w województwie małopolskim w 2017 r.

W województwie małopolskim nieznacznie wzrosła liczba rodzin rodzinnej pieczy zastępczej oraz przebywających w nich dzieci, a liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych i ich wychowanków minimalnie się zmniejszyła. W ujęciu rocznym zwiększyła się zarówno liczba placówek wsparcia dziennego jak i korzystających z nich osób. Zwiększyła się również liczba zakładów stacjonarnych pomocy społecznej i ich mieszkańców.

Rodzinna piecza zastępcza

W dniu 31 XII 2017 r. na terenie województwa małopolskiego pieczę zastępczą sprawowało 2020 rodzin zastępczych oraz 25 rodzinnych domów dziecka (w Polsce odpowiednio 37201 rodzin zastępczych oraz 571 rodzinnych domów dziecka). Łącznie opieką objęto 2983 dzieci (w Polsce 55761). Więcej rodzin rodzinnej pieczy funkcjonowało w województwach: śląskim, mazowieckim, dolnośląskim, wielkopolskim, łódzkim, zachodniopomorskim, pomorskim oraz kujawsko-pomorskim.

W porównaniu z rokiem poprzednim ogólna liczba rodzin zastępczych zwiększyła się o 0,3%, a liczba dzieci w rodzinach o 0,7%. Wzrost dotyczył

rodzin niezawodowych oraz zawodowych (odpowiednio o: 14 i 7 rodzin). Wraz ze wzrostem liczby rodzin zastępczych zwiększyła się liczba dzieci w rodzinach (odpowiednio o: 30 oraz 26 dzieci). Nie uległa zmianie liczba rodzin zastępczych zawodowych specjalistycznych. Natomiast liczba rodzin zastępczych spokrewnionych oraz o charakterze pogotowia rodzinnego zmniejszyła się odpowiednio o: 9 oraz 5, a dzieci w tych typach rodzin o: 29 i 10. Liczba rodzinnych domów dziecka zmniejszyła się o 7,4%, a liczba dzieci w nich przebywających zwiększyła się o 2,5%.

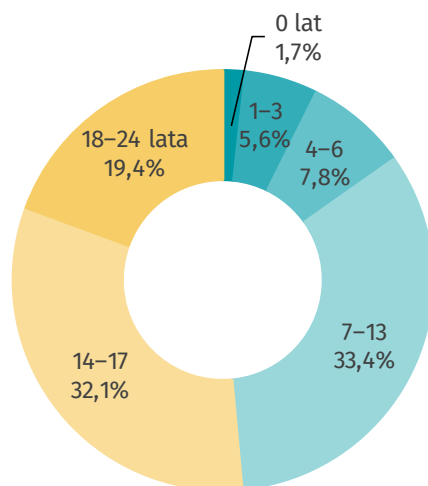
Najwięcej (17,9%) dzieci umieszczonych w pieczy rodzinnej mieszkało w mieście Krakowie. Kolejnymi powiatami, pod względem liczby dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy były: krakowski (7,4%), wadowicki (6,0%) oraz oświęcimski (5,8%). Najmniej (1,2%) dzieci w pieczy rodzinnej przebywało w powiecie dąbrowskim.

Funkcję pieczy zastępczej pełniły w większości (60,2%) osoby spokrewnione z dzieckiem. Rodziny niezawodowe stanowiły 30,4%, a pozostałe formy pieczy to 9,4% wszystkich rodzin.

Tabl. 1. Rodzinna piecza zastępcza | Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym na wsi	Dzieci w rodzinach			
			razem	z liczby razem		
				dziewczęta	niepełnosprawne	
Rodzinna piecza zastępcza	2016	2040	928	2959	1453	289
	2017	2045	917	2983	1477	284
Rodziny zastępcze	2020	902	2820	1397	271	
spokrewnione z dzieckiem	1232	473	1589	781	97	
niezawodowe	621	338	831	424	97	
zawodowe	83	58	251	125	33	
zawodowe specjalistyczne	28	12	53	19	37	
zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	56	21	96	48	7	
Rodzinne domy dziecka	25	15	163	80	13	

Wykr. 1. Struktura dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej według grup wieku w 2017 r. Stan w dniu 31 XII

W 2017 r. rodzinną pieczę zastępczą tworzyło 1210 małżeństw oraz 835 osób samotnych. Najczęściej pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej podejmowały się osoby w wieku 51–60 lat – 27,8% oraz 61–70 lat – 27,7%. Wiek opiekunów zależał od typu rodziny. W rodzinach zastępczych spokrewnionych z dzieckiem około 80% osób przekroczyło 50 rok życia. W rodzinach zastępczych specjalistycznych oraz pełniących funkcję rodzinnego domu dziecka odsetek takich osób wyniósł około 50%, a w pozostałych typach rodzin wahał się między 35,7% a 41,0%. Z kolei osoby do 21 roku życia pełniły tylko funkcję rodziny zastępczej spokrewnionej (0,4%) oraz niezawodowej (0,2%).

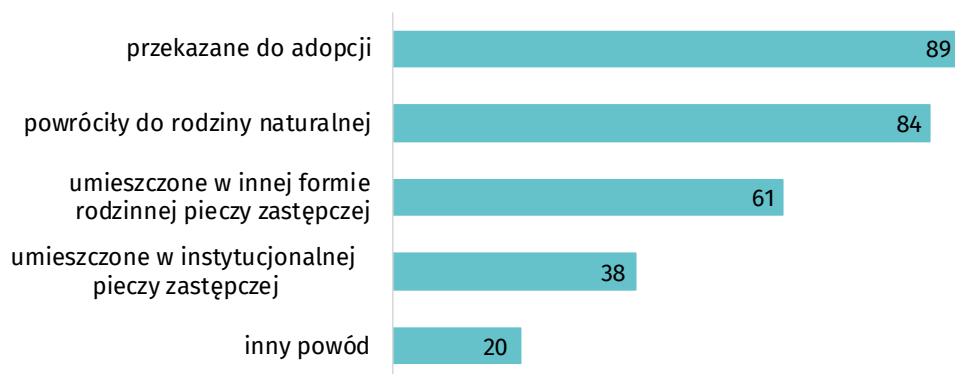
Osoby pełniące funkcję rodzinnej pieczy zastępczej najczęściej opiekowały się jednym dzieckiem (71,2% rodzin). Dwojgiem przyjętych dzieci opiekowało się 18,7% rodzin, trojgiem 6,2%, a czworgiem 1,9%. Natomiast 1,7% rodzin zajmowało się pięciorgiem i więcej dzieci.

Najliczniejszą grupę wychowanków stanowiły dzieci w wieku 7-13 lat (995 osób). Druga co do wielkości zbiorowość (956 osób) to dzieci w wieku 14-17 lat. Najmniej liczna (52 dzieci) była najmłodsza grupa wiekowa, poniżej 1 roku. W rodzinnej pieczy zastępczej przebywało również 578 pełnoletnich wychowanków. Spośród wszystkich dzieci objętych opieką 284 posiadało orzeczenie o niepełnosprawności, 210 dzieci to sieroty, pozostałe posiadały przynajmniej jednego rodzica.

W 2017 r. 292 dzieci w wieku do 18 lat opuściło rodzinną pieczę zastępczą. Najczęstszymi przyczynami opuszczenia rodzinnej pieczy zastępczej przez niepełnoletnich wychowanków było przekazanie do adopcji (30,5%), powrót do rodziny naturalnej (28,8%), umieszczenie w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej (20,9%).

Wśród 219 pełnoletnich wychowanków, którzy w 2017 r. opuścili pieczę rodzinną 99 założyło własne gospodarstwo domowe, a 19 powróciło do rodziny naturalnej lub krewnych.

Wykr. 2. Dzieci do 18 roku życia według przyczyny opuszczenia rodzinnej pieczy zastępczej w 2017 r.

Instytucjonalna piecza zastępcza

W dniu 31 grudnia 2017 r. na terenie województwa małopolskiego działało 85 placówek opiekuńczo-wychowawczych. Stanowiły one 7,4% wszystkich (1155) placówek tego typu w Polsce. Więcej placówek funkcjonowało w województwach: dolnośląskim, mazowieckim oraz śląskim.

W porównaniu z rokiem poprzednim liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w województwie małopolskim zmniejszyła się o 1.

Najwięcej placówek opiekuńczo-wychowawczych usytuowanych było w mieście Krakowie (41,2% wszystkich placówek). W powiecie oświęcimskim działało 8 placówek, a w Nowym Sączu 6. W pozostałych powiatach liczba placówek wahała się między 1 a 4. Na terenie powiatu proszowskiego nie działały placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Z 1045 wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych w województwie małopolskim najliczniejszą grupą byli wychowankowie w wieku 14-17 lat (560 dzieci). Drugą co do wielkości zbiorowość (200 osób) były dzieci w wieku 10-13 lat. Najmniej liczna (21 dzieci) była najmłodsza grupa wiekowa 0-3 lata. W placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało również 147 pełnoletnich, uczących się wychowanków.

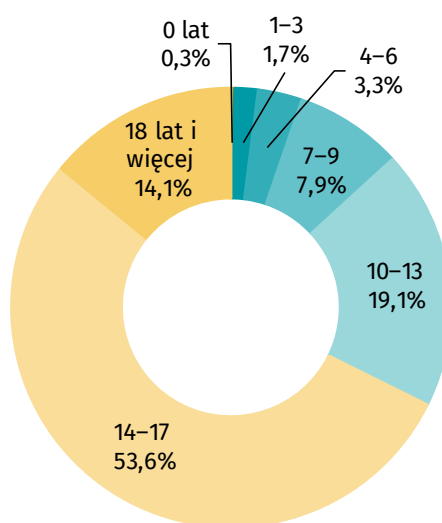
W placówkach opiekuńczo-wychowawczych objęto opieką 137 osób chorujących przewlekłe i 113 osób niepełnosprawnych. Na podstawie orzeczenia sądu przyjęto 982 podopiecznych. Spośród wszystkich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych 18,2% stanowiły pólsieroty, a 3,0% sieroty.

Tabl. 2. Placówki opiekuńczo-wychowawcze według typu placówki | Stan w dniu 31 XII

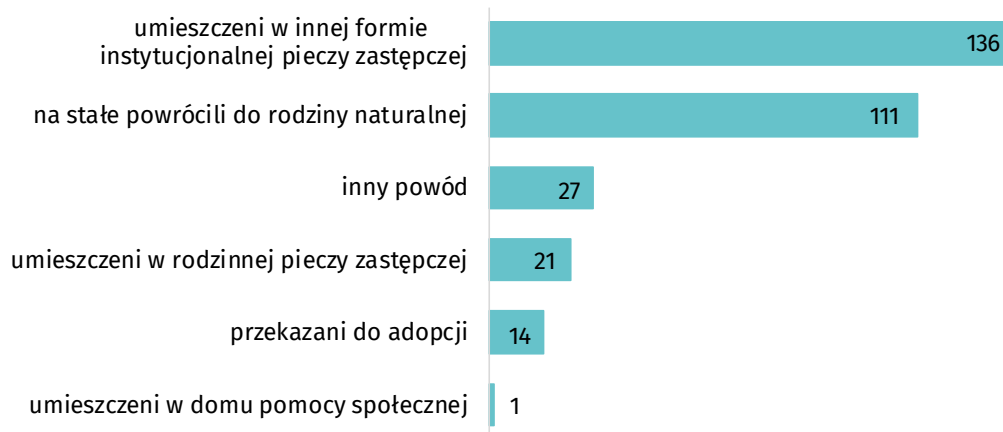
WYSZCZEGÓLNIENIE		Placówki	Miejsca	Wychowankowie
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	2016	86	1289	1090
	2017	85	1226	1045
Socjalizacyjne		47	773	678
Interwencyjne		5	96	51
Specjalistyczno-terapeutyczne		8	89	84
Rodzinne		22	172	146
Łączące zadania placówek ^a		3	96	86

a Placówki opiekuńczo-wychowawcze łączące zadania placówek typu socjalizacyjnego, interwencyjnego oraz specjalistyczno-terapeutycznego.

Wykr. 3. Struktura wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych według grup wieku w 2017 r. Stan w dniu 31 XII

Wykr. 4. Wychowankowie do 18 roku życia według przyczyny opuszczenia placówki w 2017 r.

W ciągu całego roku 310 wychowanków do 18 roku życia opuściło z różnych powodów placówki opiekuńczo-wychowawcze. Najliczniejsza grupa (43,9%) to podopieczni, którzy zostali przeniesieni do innych placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej. Powodem opuszczenia placówki przez 35,8% wychowanków był powrót do rodziny naturalnej.

Wśród 170 wychowanków powyżej 18 roku życia, którzy w ciągu 2017 r. opuścili placówki opiekuńczo-wychowawcze 76 założyło własne gospodarstwo i tyle samo powróciło do rodziny naturalnej.

W placówkach opiekuńczo-wychowawczych pomagało 160 wolontariuszy, w tym 105 w placówkach socjalizacyjnych, 44 w placówkach specjalistyczno-terapeutycznych, 8 w placówkach rodzinnych i 3 w placówkach interwencyjnych.

Prawie 26% placówek posiadało budynki dostosowane do potrzeb niepełnosprawnych wychowanków. Najczęściej były to łazienki dostosowane dla osób niepełnosprawnych (w 9 placówkach), pochylnie, podjazdy i platformy (w 8 placówkach), posadzki antypoślizgowe (w 7 placówkach).

Placówki wsparcia dziennego

W województwie małopolskim opiekę dzienną w 2017 r. zapewniały 224 placówki wsparcia dzien-

nego, czyli 7,7% wszystkich (2917) tego typu placówek w Polsce. Więcej placówek działało w województwach: wielkopolskim, zachodniopomorskim, śląskim oraz mazowieckim.

W porównaniu z rokiem poprzednim liczba placówek wsparcia dziennego w województwie małopolskim zwiększyła się o 8,2%.

W każdym powiecie działała przynajmniej 1 placówka, która świadczyła opiekę dzienną i zapewniała dziecku np. pomoc w nauce, posiłek (w miarę możliwości), organizację czasu wolnego, zajęcia socjoterapeutyczne, indywidualne programy korekcyjne. Najwięcej (36) takich placówek było w Krakowie, po 20 lub więcej w powiatach: tarnowskim, nowosądeckim i oświęcimskim.

W ciągu całego roku w placówkach wsparcia dziennego przebywało 12448 dzieci, a w ostatnim dniu 2017 r. – 7074 dzieci. W placówkach wsparcia dziennego objęto opieką 206 osób niepełnosprawnych, w tym 132 osoby w placówkach specjalistycznych.

Placówki wsparcia dziennego skorzystały z pomocy 573 wolontariuszy (410 w placówkach opiekuńczych, 109 w specjalistycznych i 54 w pracy podwórkowej).

Tabl. 3. Placówki wsparcia dziennego według typu placówki | Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Placówki	Miejsca	Korzystający
Placówki wsparcia dziennego	2016	207	6933	6482
	2017	224	7283	7074
Opiekuńcze		193	5355	5066
Specjalistyczne		21	1550	1605
Pracy podwórkowej		6	273	351
W połączonych formach		4	105	52

Zakłady stacjonarne pomocy społecznej

W dniu 31 grudnia 2017 r. na terenie województwa małopolskiego działały 163 zakłady stacjonarne pomocy społecznej. W porównaniu z rokiem poprzednim ich liczba zwiększyła się o 4. Stanowiły one 9,5% wszystkich (1723) placówek tego rodzaju w Polsce. Więcej zakładów stacjonarnych pomocy społecznej funkcjonowało tylko w województwach mazowieckim oraz śląskim.

Najwięcej zakładów (30) zlokalizowano na terenie miasta Krakowa. W powiecie tarnowskim działało 13 zakładów, krakowskim 12, a w mieście Tarnów 11. W pozostałych powiatach liczba placówek wahała się między 3 a 9. W powiecie bocheńskim oraz dąbrowskim działały po 2 placówki.

Zakłady stacjonarne pomocy społecznej w 2017 r. dysponowały 10550 miejscami (wzrost o 1,2% w porównaniu z 2016 r.). Największą liczbę miejsc, tj. 8018, posiadały domy pomocy społecznej. Zdecydowanie mniej miejsc (1167) posiadały placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku w ramach działalności gospodarczej lub statutowej, schroniska dla bezdomnych – 724 oraz noclegownie – 433. Liczba miejsc w pozostałych typach placówek wyniosła 208.

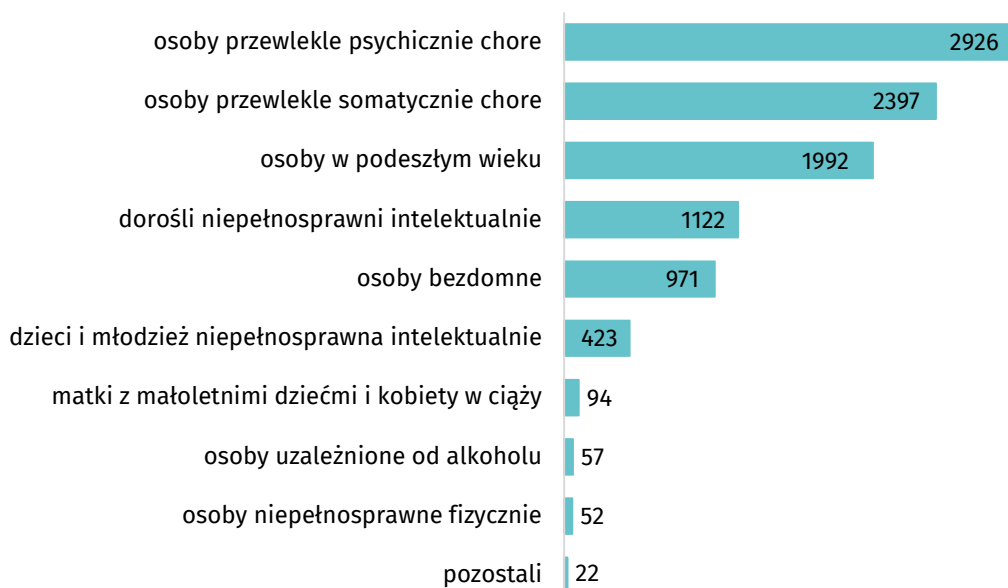
W ciągu całego roku opiekę w zakładach stacjonarnych pomocy społecznej otrzymały 14374 osoby, a w dniu 31 XII przebywało w nich 10056 osób, w tym 4973 kobiety.

Tabl. 4. Zakłady stacjonarne pomocy społecznej według typu placówki | Stan w dniu 31 XII

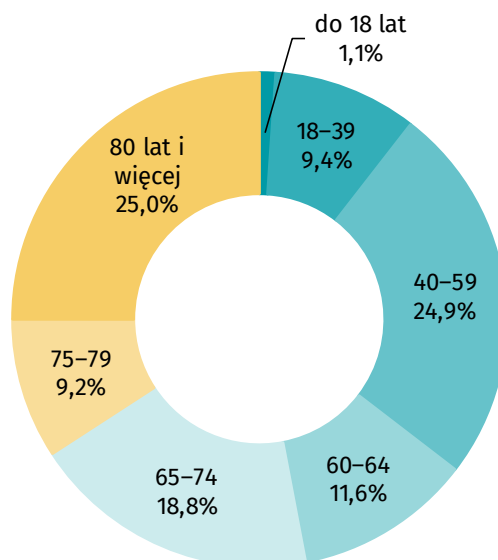
WYSZCZEGÓLNIENIE		Placówki	Miejsca	Korzystający
Zakłady stacjonarne pomocy społecznej	2016	159	10427	9922
	2017	163	10550	10056
Domy pomocy społecznej		93	8018	7915
Rodzinne domy pomocy		3	15	14
Placówki prowadzone w ramach działalności gospodarczej lub statutowej ^a		30	1167	1040
Domy dla matek		5	106	94
Noclegownie		8	433	355
Schroniska dla bezdomnych		17	724	616
Pozostałe		7	87	22

a Placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku w ramach działalności gospodarczej lub statutowej.

Wykr. 5. Mieszkańcy zakładów stacjonarnych pomocy społecznej według grup mieszkańców w 2017 r. Stan w dniu 31 XII

Wykr. 6. Struktura mieszkańców zakładów stacjonarnych pomocy społecznej według grup wieku w 2017 r. | Stan w dniu 31 XII

Podobnie jak w 2016 r., najwięcej mieszkańców zakładów pomocy społecznej (29,1%) przebywało w placówkach dla osób przewlekle, psychicznie chorych, około 20% osób przebywało w placówkach dla osób przewlekle somatycznie chorych oraz dla osób w podeszłym wieku.

Mieszkańcami zakładów stacjonarnych pomocy społecznej były przede wszystkim osoby starsze, 6493 osoby skończyły 60 rok życia, 2505 było w wieku 40-59 lat. Najmniej liczną (108 osób) grupę stanowili mieszkańcy w wieku do 18 lat.

Ponad 88% placówek dostosowało swoje budynki do potrzeb osób niepełnosprawnych. Najczęstszymi udogodnieniami w budynkach były

pochylnie, podjazdy i platformy – posiadało je 113 placówek oraz windy – 110 placówek. W województwie małopolskim 19 placówek, głównie noclegowni i schronisk dla osób bezdomnych, nie posiadało żadnych udogodnień dla osób niepełnosprawnych.

W zakładach stacjonarnych pomocy społecznej pracowało 6453 osób dla których było to główne miejsce pracy. Kadre pracowników placówek stanowiło - 637 pielęgniarek, 165 fizjoterapeutów oraz 24 lekarzy. Bezinteresowną pomoc w opiece nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi niosło 496 wolontariuszy.

Opracowanie **Agnieszka Godula**
a.godula@stat.gov.pl | tel. 12 36 10 212
Joanna Seweryn
j.seweryn@stat.gov.pl | tel. 12 36 10 212

Informacja dla mediów **Renata Ptak**
r.ptak@stat.gov.pl | tel. 12 361 01 51

